

Nest møder dagtilbud

Dansk Pædagogisk Forum

April/ maj 2024

- et læringsmiljø for alle børn

Nest på 0-6 års området

I Nest stilles der skarpt på, at børn har brug for det samme, samtidig med, at vi har en viden om, at de ankommer til dagtilbuddet med vidt forskellige forudsætninger.

En fællesskabende pædagogik, der flytter vores opmærksomhed fra inklusion til relationer mellem børnene, mellem børn og voksne og ikke mindst relationerne mellem de voksne.

K. Lykke 2024

Hvorfor Nest - forskningen peger på

- Kvalitet i dagtilbud og dagpleje har vedvarende betydning for barnets udvikling
- Kvalitet tidligt i børns liv kan skabe forbedrede muligheder for børn, der er udsatte (bl.a. Sylva m.fl., 2003; Nielsen m.fl., 2013; Lazzari & Vandenbroeck, 2013).
- Kvalitet i dagtilbuddene har betydning på lang sigt ikke kun i skolealderen, hvor børnene i mindre grad er udsatte, men også for uddannelsesvalg, erhvervsvalg, præstationer og relationer (ibid.).
- Når barnet først når til skolen, er mulighederne for at indhente det forsvundne med stor sandsynlighed forpasset (Lazzari & Vandenbroeck, 2013; WHO 2006, 2012; UNICEF, 2008)

K. Lykke 2024

Hvorfor Nest

Dagtilbud har ansvar for at etablere læringsmiljøer, der igennem hele dagen giver alle børn mulighed for at lære og udvikle sig:

- I strukturerede voksenstyrede aktiviteter
- I de daglige rutiner
- I leg

I den Pædagogiske Læreplan, der skal indtænkes i alle dagtilbud, er der et særligt fokus på at give de 20% øgede deltagelsesmuligheder. I materialet omtales de som: "børn i udsatte positioner".

Denne gruppe omfatter:

- Børn med svag socioøkonomiske forhold
- Børn med psykiske eller fysiske funktionsnedsættelser
- Børn der af forskellige grunde er i risiko for at stå udenfor børnefællesskabet

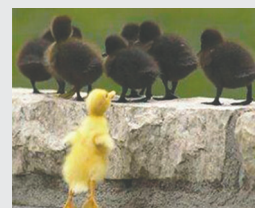

K. Lykke 2023

Hvorfor Nest

Vi er så vant til at arbejde med de børn, som falder ud af fællesskabet, men vi arbejder sjældent med det de falder ud af.

Citat: Maja Røn Larsen 2011

K. Lykke 2024

Målet med Nest

At styrke de pædagogiske rammer for alle børn gennem styrkelsen af de professionelle fælles forståelse, fælles modeller og fælles metoder, så alle oplever...

- Mere ro i dagligdagen
- At overblik og forståelse understøttes
- At børnene motiveres mere til at indgå i aktiviteter
- At børnene hjælpes til at regulere deres opmærksomhed og følelser
- At relationerne mellem de professionelle og barnet/den unge styrkes

K. Lykke 2024

Forudsætninger for at udvikle Nest

PÆDAGOGISKEMETODER
SAMARBEJDSMODELLER
SYSTEMSTRUKTURER
FUNDAMENT

K. Lykke 2024

Nest i en nøddeskal

Fundament:

- Værdier: *Børn gør det bedste de kan, lykkes de ikke, er det vi voksne, der skal gøre tingene anderledes, - Børn er mere ens end forskellige mm.*
- Børnesyn
- Fællesskabet
- Udviklingspsykologien
- Tretrinsmodellen
- Isbjerget
- En stærk vi-kultur

En slags kompas, der hjælper os med både at have fælles forståelse for børnenes almene udvikling, bevæggrunde, handlinger samt det at have fælles standarder som samarbejde og praksis tager afsæt i.

K. Lykke 2024

Trin 3
Intensive, individuelle
indsatser på baggrund af
konsultation

Trin 2
Individuelle
indsatser i
gruppen/stuen

Trin 1
Indsatser for
hele gruppen/stu-
en

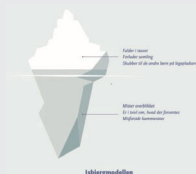
K. Lykke 2024

Pædagogisk –psykologisk fundament

Er med til:

- At skabe større selvforståelse hos barnet
- At skabe større selverkendelse hos barnet
- Hjælp til selvregulering

K. Lykke 2024

Systemstrukturer:

- Dagtilbudsloven, læreplaner, kommunale planer
- Kulturen i institutionen
- Psykologisk tryghed: de professionelle parathed til at være undersøgende overfor egen praksis
- Organisering
- I institutioner med stærk vi-kultur; er der stor sandsynlighed for at alle børn oplever tryghed og mulighed for udvikling på alle planer
- Ledelsen og pædagogerne er afgørende for om en sådan kultur bliver etableret
- De professionelle parathed til at være undersøgende over for egen praksis

Nest i en nøddeskal

K. Lykke 2024

Nest i en nøddeskal

Samarbejde:

- En stærk vi-kultur
- Samarbejdsmodeller
- Kollektiv mestring
- Fælles læreprocesser
- Et pædagogisk samarbejde med et bevidst fagligt fokus og en bevidst refleksion
- Tæt samarbejde med klare voksenroller
- De professionelle pædagogiske virke er midlet til udvikling af børnene i dagtilbud
- Udviklende mindset

K. Lykke 2024

Fra Coach-teaching til samarbejdsmodeller

MARILYN FRIEND – the mother of co-teaching

At stille skarpt på måden man samarbejder på.....

- Et samarbejde, hvor alle professionelle på stuen samtidig aktivt medvirker til at iscenesætte læreprocesser for børnene
- Aktivt at drage nytte af hinandens forskelligheder fagligt såvel som personligt
- Fælles læreprocesser hvor man sammen søger at planlægge, gennemføre og evaluere aktiviteter
- Aktiv rolle: alle parter i samarbejdet har en aktiv og ligeværdig rolle i aktiviteten – alle roller er lige vigtige
- Diversitet som styrker: Børnenes forskellighed søges håndteret, så aktiviteter kommer til at rumme udfordringer for alle i fællesskabet fagligt såvel som socialt
- At alle lærer undervejs børn såvel som voksne

K. Lykke 2024

Samarbejds-modeller

Ledelse af en stærk vi-kultur

Et samarbejde, der bygger på en respekt og en tillid til, at alle gør det godt

Et samarbejde der bygger på fælles forståelse, forudsigelighed og nærvær

Stærk vi-kultur – kollektiv mestring

Kollektiv mestring er de fælles overbevisninger, man som pædagog eller leder har om sine egne og børnenes evner til at mestre.

Hvis man har erfaringer med sammen at kunne lykkes og mestre vanskelige pædagogiske problemstillinger, opbygger man en fælles tro på, at man kan gøre en forskel for børnene. Dette sker uanset, hvor vanskelige udfordringer et barn måtte have og uanset barnets sociale baggrund.

En gruppe, som arbejder godt sammen, løfte hinanden, hinandens arbejde og dermed børnene.

Man kan fremme kollektiv mestring ved at sørge for, at organisationen er præget af psykologisk tryghed, indflydelse og lydør ledelse

(Peter Andersen 2021; Donohoo, 2021)

K. Lykke 2024

Strategisk ledelse

Strategisk ledelse

Strategiske overvejelser om dagtilbuddets retning og kultur understøtter Nest.

Implementere et fælles pædagogisk fundament

Fælles tilgang, fælles motivation og fælles vedholdenhed → forudsætter tydelig ledelse, der kan sætte pædagogisk retning

Kompetenceudvikling

Ressourcer → prioritering

Motivation → tydelig rammesætning og planlægning

Meningskabende → den nye viden skal kobles med den praksis, som allerede er i institutionen

Ledelse i mellemrummene

K. Lykke 2024

Pædagogisk ledelse

- Ledelse tæt på kerneopgaven
- Grib de ideer og den inspiration, der er primus motor for medarbejdernes motivation, medansvar og medejerskab af den Nest pædagogik, som personalegruppen arbejder med i fællesskab
- De nær kulturprocesser (kulturforandring?)
- Udfordre og diskutere faglighed
- Noget er bedre end andet
- Sætte Nest på dagsordenen
- Facilitere refleksions- og evalueringskultur
- Sætte rammen for et udviklende mindset
- Ledelse i mellemrummene

K. Lykke 2024

Ledelse af Nest som ramme for kollektiv mestring

- Fælles forståelse
- At holde sammen, føle sig som et hold, opmuntre hinanden og dele mestringserfaringer
- At kende til hinandens arbejde og positivt "blande sig" i og lære af hinandens arbejde
- At have effektive organisatoriske interventionssystemer – hvor man ved, hvem der gør hvad.
  - Vi drøfter problemerne.
  - Vi finder fælles løsninger
  - Vi lærer sammen
  - Vi udvikler og afprøver nye ideer sammen
  - Vi evaluerer sammen

Kollektiv mestring kan være et svar på, hvordan både personale og børn trives, udvikler sig og lærer bedst muligt i en kompleks pædagogisk virkelighed. Donohoo, 2021

K. Lykke 2024

Pædagogens ledelseskompetencer

Pædagogens ledelseskompetencer

At kunne påtage sig et synligt lederskab ved bl.a. at opstille tydelige rammer for samspil og adfærd, så alle børn har mulighed for at afkode og indgå i fællesskabets normer og værdier

At kunne udvikle det relationelle miljø i dagtilbuddet

At have kompetencer til at skabe og indgå i en udviklingsstøttende relation til det enkelte barn og udvikle et godt læringsmiljø

At styrke enkeltbørns deltagelsesmuligheder blandt andre børn

At kunne lede formelle læreprocesser i dagtilbuddet, der understøtter børns udvikling, dannelse, trivsel og læring i både det uformelle og formelle læringsmiljø

At kunne lede formelle læreprocesser i dagtilbuddet, der understøtter og udvikler pædagogisk praksis og samarbejdet i en stærk vi-kultur

Andersen, 2015

K. Lykke 2024

Et udviklende mindset

Hvordan kan jeg blive bedre? Hvad kan jeg lære?

- Professionel sårbarhed
- Ja tak til udfordringer
- Opmærksomhed på, hvad skal de voksne lære... for at børnene kan lære.
- Vedholdenhed
- Åben overfor feedback
- Lade sig inspirere af andres succes
- Styrke den professionelle dømmekraft i forpligtende stærke læringsfællesskaber
- Skabe psykologisk sikkerhed i samarbejdet

K. Lykke 2024

Psykologisk tryghed

Psykologisk tryghed er en kultur, som er til stede i en organisation, hvor der er en fælles forståelse af, at det er ønskeligt, at man siger sin mening og kommer med idéer eller siger, hvis noget er svært. Det er altså et klima, hvor du føler dig støttet, og hvor du ved, at ledelsen har din ryg, også når du føler dig udfordret.

Når vi indgår i grupper med høj psykologisk tryghed, behøver vi ikke passe på vores image. Vi slapper mere af og tør være os selv, være fejlbarlige, at sige hvis noget er svært og give feedback. Og vi er optaget af at lære fremfor at passe på vores ry og rygte".

K. Lykke 2024

8 faktorer -som understøtter det lærende makkerskab

- God stemning, tillid og tryghed i makkerskabet
- Ligeværdighed i samarbejdet
- Klar organisering
- Tilstrækkelige ressourcer i form af tid
- Interesse for at afprøve noget sammen i praksis
- Ledelsesmæssig involvering
- Et fælles grundsyn
- Tilstrækkelige ressourcer i form af kompetencer

K. Lykke 2024

Nest i en nøddeskal

Metoder:

- Visuel støtte
- Syn på ressourcer og positiv voksenstøtte
- Hjælp til selvregulering: Selftalk, Spejling, Pauser, Skalering
- Kommunikation

K. Lykke 2024

K. Lykke 2024

Hvorfor visuel støtte i vuggestue og børnehave

I forhold til

- Forudsigelighed gennem struktur/overblik
- Genkendelighed/tydelighed/ensartethed ift. rutiner og regler
- Anvisning af ønsket adfærd

Visuel støtte hjælper med at styre opmærksomheden

- Opmærksomhed kan "flyve og fare"
- Opmærksomhed kan blive rettet mod detaljer i stedet for helheden

K. Lykke 2024

Nest som pædagogisk metode

- Visuel støtte

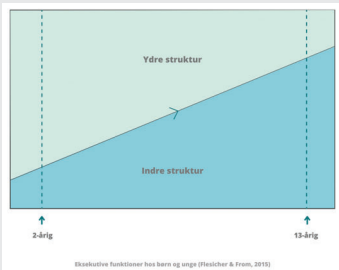
K. Lykke 2024

Visuel støtte

Hvorfor:

Det har betydning i forhold til at navigere
 Det skaber tryk og forudsigelighed
 Det supplerer det verbale sprog

Visuel støtte er konkret i modsætning til ord, der forsvinder, når der er sagt

K. Lykke 2024

Nest som pædagogisk metode

- Positiv voksenstøtte

- For at udvikle sig og trives er positiv kontakt til voksne nødvendig
- Når den ønskede adfærd gives opmærksomhed ved ros og anerkendelse er der en større sandsynlighed for at adfærden gentages sig.
- Nogle børn har behov for mere positiv respons fra voksne end andre før end det lykkes dem at gøre det "rigtige"
- Børn kan have noget iboende, som betyder at de ikke opfatter, mærker eller husker rosen og anerkendelsen
- Børn kan vokse op i et hjemmemiljø, som betyder at de ikke har en grundlæggende tillid til voksne og derfor har udviklet nogle u hensigtsmæssige overlevelsesstrategier.

Børn i udsatte positioner har behov for at anerkendelsen forstås og gentages og at irettesættelser for ikke ønsket adfærd nedtones også selvom det er den fremtrædende adfærd.

K. Lykke 2024

Nest som pædagogisk metode

- Selvsnak

- Som pædagog på stuen kan man ved selvsnak tale højt om egne tanker og egen tvivl – gøre sine mellemregninger tilgængelig for børnene.
- Eller pædagogerne på stuen kan tale højt om/dele deres tanker med hinanden og sammen nå frem til en fælles beslutning.
- De kan også tale højt med hinanden om noget et barn gør, som gør barnet stolt. For nogle børn er det nemmere at modtage den indirekte ros/anerkendelse
- Til en start virker det kunstigt, men selvsnak kan medvirke til at styrke børns mentaliserings evne og give barnet en større forståelse for andres handlinger og perspektiver.

K. Lykke 2024

Nest som pædagogisk metode

- Spejling

Spejlingen er en formodning: 'Måske tænker du ...', for vi kan hverken se tanker og følelser eller se, hvordan de kan forstås..

En spejling indeholder ikke noget om, hvad den voksne tænker, føler eller gerne vil have barnet til at gøre.

Spejlingen er et udsagn, aldrig et spørgsmål. Derved kræver den ikke et svar af barnet.

Barnet kan gøre, hvad det vil med spejlingen: lytte til den, holde sig for ørerne, lave lyde, kommentere m.m.

K. Lykke 2024

Nest som pædagogisk metode

- Skalering

5	Red stemme SÅRE = Udenfor	
4	Orange stemme HØJ Udenfor eller egnet rum	
3	Gul stemme NORMAL = I gruppen og blandt mennesker	
2	Grøn stemme LAVT = Indenfor	
1	Blå stemme HELT STILLE Når en voksen læver stille tegn	

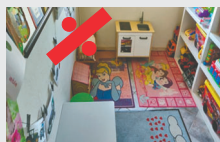
K. Lykke 2024

Nest Indretning

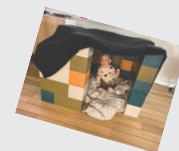
K. Lykke 2024

Legemiljøer i et Nest perspektiv

K. Lykke 2024

Legemiljøer

K. Lykke 2024

Nest som pædagogisk metode

- legen

Den voksnes rolle i legen:

- Karavaneføreren etablerer sig som en tryk base for barnet eller børnegruppen
- Karavaneføreren sikrer, at der er en tydelig start, midte og slutning både i den enkelte leg og i den samlede aktivitet, rutine eller overgang
- Karavaneføreren bestemmer og leder legene med hjerte for det enkelte barn og børnegruppen

Tou Thyre Sørensen

K. Lykke 2024

Hvorfor Nest – Den nationale kvalitetsundersøgelsen

- på 0-2 års området viser

1. Der er behov for mere anerkendende relationer (ofte er relationen styret af drift/ basale behov)
2. Der er behov for mere opmærksomhed på og støtte til børnenes indbyrdes relationer og fællesskaber
3. Der er behov for at styrke mulighederne for leg for de mindste
4. Behov for at sikre alsidige behov for aktiviteter (der er for få aktiviteter af høj kvalitet)
5. Der er behov for at udvikle de fysiske omgivelser, så de inviterer til leg, understøtter aktiviteter og fordybelse (fx mangel på legetøj, legetøj, der er står på hylder eller ligger hulter til bulter i kasser, - det skal være muligt for børnene at aflæse rummet).

EVA/VVE 2023

K. Lykke 2024

Gode læringsmiljøer

- Hvad siger forskningen

Faktorer som har størst betydning for udvikling af et godt læringsmiljø:

- En støttende og positiv relation mellem barn og voksen
- De sociale relationer der eksisterer mellem børnene, og den sociale position det enkelte barn har i fællesskabet
- Den voksnes evne til at synliggøre rammer og forventninger
- Normer og regler, som anvendes og håndhæves af den voksne
- Den voksnes forventninger til børnene – og en ressourceorienteret tilgang

K. Lykke 2024

Udviklings-psykologisk fundament

”Trød varsomt. Her bliver mennesker til.” (Christen Kold)

- Barnets udvikling og fejludvikling er altid et produkt af samspil mellem barnet selv og barnets omgivelser
- Det gælder både i barnets samspil med forældre og i samspillet med professionelle omsorgspersoner

K. Lykke 2024

Nest i dagtilbud

Karin Lykke
Mail: klyk@aarhus.dk

K. Lykke 2024